

BASARABIA.

SINDROMUL STOCKHOLM

Eugenia BULAT

Sindromul Stockholm este un mecanism defensiv, de supraviețuire, adoptat de ostatic sub o presiune emoțională imensă, de teama violenței și a posibilei agresiuni la care ar putea fi supus din partea răpitorului. Privarea de libertate și riscul de abuz generează o tensiune internă foarte mare în psihicul victimei, astfel că empatizarea cu opresorul nu este altceva decât o încercare de apărare împotriva violenței. Apariția sindromului este favorizată de intensitatea tensiunii emoționale asociate răpirii, durata captivității, contactul continuu între victimă și agresor etc.

Frank OCHBERG

În 23 august 1973, un deținut pe nume Jan-Erik Olsson, însoțit de un alt infractor, dă buzna într-o agenție a Kreditbanken din capitala Suediei, Stockholm, țintește cu pistolul în angajații băncii și rostește în engleză: „The party has only started!” („Petrecerea abia a început!”). Cele ce aveau să se întâmple ulterior, pe parcursul a șase zile cât infractorii i-au ținut drept ostatici pe cei patru angajați ai băncii, dar și după acestea, au stat la baza apariției unui nou termen de specialitate în domeniul psihologiei: **sindromul Stockholm**. Ce s-a întâmplat, de fapt?

Lucrurile atunci au evoluat într-un mod paradoxal și șocant, atât pentru poliția, care trata cu răpitorii eliberarea ostaticilor, cât și pentru întregă societate, care urmărea cu sufletul la gură, la televizor, evoluțiile în jurul cazului. În cele șase zile cât s-au aflat în captivitate, victimele au fost prada unor mutații paradoxale, astfel că au început să simpatizeze cu agresorii lor, acționând în avantajul agresorilor, dăunând eliberării proprii de către poliție, iar, după eliberarea lor și după consumarea procesului, acestea au continuat relația lor cu agresorii, vizitându-i la locul de detenție. Mai mult, una dintre angajatele băncii, fostă ostatică, s-a și căsătorit cu unul dintre agresorii săi.

Acest șocant incident din Suedia a dus la apariția termenului „sindromul Stockholm”, pe care l-a lansat americanul Frank Ochberg într-un proces numit „Procesul Ariel Castro”, care Castro sechestraseră timp de 10 ani, în locuința sa din orașul american Cleveland, trei femei, victime care, în final

eliberate, ajunseseră să empatizeze cu răpitorul și agresorul lor.

Frank Ochberg definește la acest proces trei criterii de bază ale sindromului, intitulat de el „Stockholm”: **atașamentul sau chiar iubirea ostaticului pentru persoana care l-a făcut ostatic, reciprocitate din partea acestuia din urmă și un dispreț comun al ambelor părți față de lumea exterioară.**

Este vital pentru noi, cei din Republica Moldova, să pătrundem cât mai adânc în esența acestui fenomen, identificat acum patru decenii, să luminăm cât mai bine fațetele lui. S-ar putea să descoperim că nu doar persoane particulare sau grupuri de oameni (ostatici, prizonieri de război ș.a.) fac obiectul acestui sindrom. S-ar putea să ne redescoperim, ca neam (!), drept VICTIME INCONȘTIENTE ale unui diabolic agresor, ca și indubitabilii subiecți afectați de maladia intitulată „sindromul Stockholm”.

Manifestările sindromului Stockholm sunt multiple. Vom încadra în două enunțuri evidențiate cu aldine doar câteva dintre acestea:

- **victima consideră că răpitorul său îi oferă o altă viață și îi încredințează modul cum trebuie să se desfășoare viitorul său;**
- **agresorul limitează cu strictețe contactul victimei cu mediul exterior, pentru a-i menține totala dependență de el;**
- **victima găsește în comportamentul agresorului gesturi de bunătate și îi oferă în schimb simpatia și aprecierea sa;**

Pejac: CREABOSQUES

- ostaticul gândește că este mai sigur să facă jocul agresorului, decât să se opună și să fie abuzat de el sau omorât;
- persoana captivă regresează la un stadiu de dezvoltare infantilă, în care este total dependentă de agresor în lupta sa pentru supraviețuire;
- agresorul este privit ca o persoană protectoare;
- **motivația victimei de a trăi și de a evita abuzul este mai puternică decât impulsul de a urî pe cel care o privează de libertate.**

Este, trebuie să recunoaștem, cel puțin relevant. Să ne privim din condiția noastră, cea a unei așchii de popor din Basarabia, răpită de la sânul Patriei-Mamă, România, prin cel de al Doilea Război Mondial, – lume care, prin eforturile unei nesperate Renașteri Naționale, și-a obținut, în sfârșit, *Independența*, dreptul la limba maternă și la alfabetul ei firesc etc. Să ne privim din această perspectivă ca așchie de popor care, având chiar învățămintele a 23 de ani de dureroasă tranziție (cu un război ne-declarat în 1992, cu armata a 14-a rusă rămasă pe teritoriul ei, cu un continuu șantaj politic, economic și informațional), noi, victima unei sechestrări de peste 50 de ani, în parlamentarele din anul curent, votăm în proporție de aproape 50%... *călăul*, adică răpitorul, agresorul nostru.

Statisticile spun că victimele, trecând prin experiențele lor dezastruoase, sfârșesc prin a fi afectate de sindromul Stockholm în proporție de cam 28%. Iată însă că noi, românii din Basarabia, ajungem să răsturnăm statisticile cu această strigătoare la cer „performanță”. Cum e posibil așa ceva?!... Alături de alte cauze, enumerate și mai sus, psihologii pun dezastruoasa deviere în structura psihică a individului și pe seama **obișnuinței**, atunci când **răul nu se mai află în afara, ci chiar înăuntrul ființei,**

face deja parte din persoană, este/devine propriul lui necesar. Și atunci, acest rău oferă spectacolul unor mutații absolut inimaginabile.

În una din zilele care au anticipat parlamentarele noastre din acest an, în care forțele proeuropene au învins pe muchie de cuțit, am avut parte de un spectacol abject, demn de penița lui Eugene Ionesco. O femeie s-a urcat pe statuia din scuarul Gării din Chișinău, supranumită *Trenul Durerii*, și a început să strige că trebuie să fim cu Rusia, cu Putin! S-a cățărat pe acest monument, înălțat în memoria înaintașilor noștri crucificați fără vină, peste chipuri de mame și tați, peste copii și bătrâni izbiți cu patul puștii în vagoane de vite și trimiși să moară în Siberia, ca să strige ea că nu trebuie să fim cu Europa, ci cu Uniunea Vamală, cu Rusia (!). În fond, împreună cu această femeie beată, pe monumentul răstignirii noastre s-au urcat, în campania electorală, toți racolajii KGB-ului rus, toți *pușiștii* și oportuniștii – indivizi care ne dezbină și ne învrăjesc de atâția ani. Alături de aceștia însă, pe monumentul suferințelor noastre s-a urcat aproape o jumătate din populația Basarabiei: acei care, prin votul lor, s-au pronunțat că doresc cu Rusia, cu Putin, adică cu CĂLĂUL (!). Sindromul Stockholm este pe față. Este inutil să spunem că doar prin efortul nemăsurat al celeilalte părți – sănătoase! – din populația Basarabiei CURSUL EUROPEAN al Republicii Moldova este în continuare asigurat.

Sursele asupra cărora ne-am aplecat spun că **odată ce victima este eliberată, ea poate să se simtă mai apropiată de răpitorul ei decât de aceia care i-au fost prieteni și rude.** Întrebarea pe care o punem în finalul acestui material este una retorică: este posibil oare ca numai odată cu schimbul natural al generațiilor, Basarabia să se vadă tămăduită de *sindromul Stockholm* și să-și urmeze cursul evolutiv firesc în rândul popoarelor civilizate?!...